

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

PRIJEDLOG

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UPRAVLJANJU OTPADOM**

Sarajevo, ožujak 2016. godine

PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO ŽURNOM POSTUPKU

Predlažemo da se Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom donese po žurnom postupku sukladno članku 191. stavak (2) Poslovnika Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 69/07 i 2/08) i članku 186. stavak (2) Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03 i 21/09), koji predviđaju da se zakon može donijeti po žurnom postupku samo ako se tim zakonom uređuju odnosi i pitanja za čije uređivanje postoji neodložna potreba i ako bi donošenje zakona u redovitom postupku moglo izazvati štetne posljedice za Federaciju.

Početak ove godine stavljen je van snage Pravilnik o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom („Službene novine Federacije BiH“, br. 88/11 i 28/13) i Pravilnik o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda („Službene novine Federacije BiH“, br. 87/12 i 107/14) doneseni na osnovu Zakona o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH“, broj 33/03 i 72/09). Tijekom primjene navedenih pravilnika uočeni su nedostaci u funkcioniranju uspostavljenog sustava.

Žurna procedura donošenja ovog zakona će omogućiti efikasniju provedbu zakona kao i donošenje novih provedbenih propisa o upravljanju posebnim kategorijama otpada, načinu i kontroli utroška sredstava i njihovom planskom ulaganju u razvoj infrastrukture za upravljanje otpadom.

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UPRAVLJANJU OTPADOM

Članak 1.

U Zakonu o upravljanju otpadom ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/03 i 72/09) u članku 4., iza definicije "interni otpad", dodaje se sljedeća definicija:

„Posebne kategorije otpada“ su otpadne materije koje su važne bilo sa aspekta njihove štetnosti po okoliš i zdravlje ljudi, bilo po količinama koje nastaju i kao takve zahtijevaju posebno uređen način upravljanja od mjesta nastajanja, preko skupljanja, transporta i tretmana, do konačnog zbrinjavanja.

U istom članku iza definicije "proizvođač", dodaje se nova definicija:

„Proizvođač i uvoznik proizvoda“ je pravno lice koje na profesionalnoj osnovi razvija, proizvodi, prerađuje, obrađuje, prodaje, unosi ili uvozi, odnosno prvi stavlja na tržište Federacije BiH proizvode, uređaje i opremu, koji poslije uporabe postaju posebne kategorije otpada.

U istom članu iza definicije "operator", dodaje se nova definicija:

“Operater sustava” je pravno lice koje po principu “produžene odgovornosti proizvođača” ispunjava ciljeve za reciklažu i iskorištenje posebnih kategorija otpada; može biti osnovan isključivo od strane pravnih lica koja obavljaju svoju poslovnu djelatnost stavljanjem u promet proizvoda koji postaju posebne kategorije otpada.

Članak 2.

Iza članka 18. dodaje se novi čl. 18a. i 18b. koji glase:

„Članak 18a. Posebne kategorije otpada

Proizvođač i uvoznik proizvoda je društveno i finansijski odgovoran za opterećenje okoliša koje mogu prouzrokovati proizvodi koje stavlja na tržište Federacije BiH, a koji poslije uporabe postaju posebne kategorije otpada.

U posebne kategorije otpada spada: ambalažni otpad, otpadna vozila, otpadna ulja, otpadne baterije i akumulatori, otpadne gume, električni i elektronički otpad, otpad koji sadrži azbest, otpad koji sadrži PCB, otpad iz proizvodnje titandioksida, medicinski otpad, životinjski otpad i građevinski otpad.

Provedbenim propisima utvrdit će se kriteriji, rokovi i načini upravljanja posebnim kategorijama otpada.

Provedbenim propisima utvrdit će se kriteriji za obračun i plaćanje naknada za posebne kategorije otpada, način i rokovi izvještavanja, obveznici izvještavanja i plaćanja naknada, te visina naknada, za određene proizvode koji poslije upotrebe

postaju posebne kategorije otpada, kao i drugi način upravljanja za posebne kategorije otpada.

Provedbenim propisom utvrdit će se način raspodjele i ulaganja prikupljenih naknada kao i uslovi za dodjelu podsticajnih sredstava“.

„Članak 18b.

Naknade za posebne kategorije otpada navedene u članku 18a. stavak 2. uplaćuju se u Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH (u daljem tekstu: Fond) kao posebna kategorija u sustavu organizacije i upravljanja Fondom ili ovlaštenim operaterima sustava.

Fond raspodjeljuje prikupljena sredstva prema kantonima u srazmjeri raspoređivanja sredstava kako je definisano Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša, za projekte i aktivnosti upravljanja posebnim kategorijama otpada, što će urediti propis iz člana 18a. stav 5. ovog zakona.

Fond je dužan da donese godišnji Plan upravljanja posebnim kategorijama otpada i Financijski plan za posebne kategorije otpada.

Plan upravljanja posebnim kategorijama otpada i Financijski plan za posebne kategorije otpada odobrava Vlada Federacije BiH, uz prethodnu suglasnost Federalnog ministarstva“.

Članak 3.

Iza članka 37. dodaje se novi članak 37a. koji glasi:

„Članak 37a.

Informacioni sustav upravljanja otpadom (u daljem tekstu: informacioni sustav) je niz međusobno povezanih baza podataka i izvora podataka o svim vrstama i tokovima otpada, subjektima i infrastrukturom upravljanja otpadom i uspostavlja se u Fondu.

Provedbenim propisom uredit će se način i finansijsko-tehnički aspekt uspostave, vođenja i održavanja informacionog sustava, kao i rokovi izvješćivanja, te način dostavljanja informacija o otpadu."

Članak 4.

U članku 49. u stavak 1. iza riječi: "inspektori zaštite okoliša ", dodaju se riječi: "i tržišno, turističko-ugostiteljski inspektor".

Članak 5.

U članku 53. stavak 1. broj "10.000,00 KM" mijenja se brojem „100.000,00 KM“, u stavku 2. broj "2.000,00 KM" mijenja se brojem "10.000,00 KM".

Stavak 3. mijenja se i glasi: "Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 5000,00 KM kazniće se fizičko lice za prekršaj iz stavka 1. ovog članka."

Iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi: "Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 5000,00 KM kazniće se osoba koja obavlja samostalnu poslovnu djelatnost - obrt, za prekršaj iz stavka 1. ovog članka."

Članak 6.

U članku 58. iza stavka 2. dodaju se novi st. 3., 4. i 5. koji glase:

"Propise iz članka 18a st. 4. i 5. donijet će Vlada Federacije BiH u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Propise iz članka 18a stavak 3. donijet će Ministar u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Propis iz članka 37a. stavak 2. donijet će Vlada FBiH u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona."

U članku 58. stavak 8. briše se.

Dosadašnji st.3, 4, 5, 6, 7, 9, 10 i 11 postaju st. 6 ,7 ,8 ,9 ,10 ,11 ,12 i 13."

Članak 7.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije BiH."

OBRAZLOŽENJE

ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UPRAVLJANJU OTPADOM

I. Ustavni temelj

Ustavni temelj za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom sadržan je u članku III. 2. c) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojem je politika zaštite čovjekove okoline u zajedničkoj nadležnosti između Federacije Bosne i Hercegovine i kantona. Federalno ministarstvo okoliša i turizma uputilo je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom 21.12.2015. godine, nadležnim kantonalnim ministarstvima (10 kantona/županija) na mišljenje. Šest slijedećih kantona/županija: Unsko-sanski kanton, Tuzlanski kanton, Hercegovačko-neretvanski kanton, Kanton Sarajevo, Herceg-bosanska županija i Zapadnohercegovačka županija, su dostavili svoja mišljenja i sugestije na prednacrt Zakona i većina sugestija je uvažena. Kantoni/županije koji nisu dostavili svoja mišljenja smatra se da nemaju primjedbi (dovoljan vremenski period za dostavu mišljenja).

II. Razlozi za donošenje zakona po žurnom postupku i objašnjenje odabrane politike

Postojeći zakonski okvir upravljanja otpadom u Federaciji BiH čini Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine Federacije BiH", broj 33/03 i 72/09) koji je stupio na snagu 2003. godine i koji je izmjenjen i dopunjen 2009. godine.

Razlozi za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom po žurnom postupku su slijedeći:

Početak ove godine stavljen je van snage Pravilnik o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom („Službene novine Federacije BiH“, br. 88/11 i 28/13) i Pravilnik o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda („Službene novine Federacije BiH“, br. 87/12 i 107/14) doneseni na osnovu Zakona o upravljanju otpadom ("Službene novine Federacije BiH", broj 33/03 i 72/09). Tijekom primjene navedenih pravilnika uočeni su nedostaci u funkcioniranju uspostavljenog sustava.

Uspostavljeni su sustavi za upravljanje navedenim kategorijama otpada putem ovlaštenih operatera. Ovlašteni operateri sustava, iako su to bili obvezni, nisu planirali usuglašeno i koordinirano sa federalnim ministarstvom namjenski utrošak sredstava i ulaganje u infrastrukturu, nego su to radili po slobodnoj procjeni.

Ovdje je važno napomenuti da ni inspekcijski nadzor Federalne uprave za inspekcijske poslove nad primjenom ovih pravilnika nije bio efikasan. Novim zakonom se precizira inspekcijska nadležnost okolišne i tržišne inspekcije, što do sada nije bio slučaj.

Federalno ministarstvo okoliša i turizma uz koordinaciju sa Ministarstvom za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske i nadležnom službom u Brčko Distriktu, u cilju usklađivanja i donošenja novih provedbenih propisa, otklanjanja mogućih posljedica po ekonomiju, zaštitu standarda i prava

potrošača, bolja ulaganja u razvoj infrastrukture i sl., opredjeljuju se za uspostavu harmoniziranog sistema upravljanja otpadom na području Bosne i Hercegovine.

Donošenjem ovog zakona u žurnom postupku će se stvoriti pravni preduvjeti da Vlada Federacije BiH donese nove provedbene propise za upravljanje posebnim kategorijama otpada, načinu i kontroli utroška sredstava i njihovom planskom ulaganju u razvoj infrastrukture za upravljanje otpadom i dostizanju ciljeva zbrinjavanja otpada u skladu sa donesenim strateškim i planskim dokumentima, kao i za uspostavu i razvoj integralnog informacionog sustava za otpad.

Zakonom se uvode nove definicije u članku 4. osnovnog zakona „Posebne kategorije otpada“, „Proizvođač i uvoznik proizvoda“ i „Operater sustava“.

Zakon o upravljanju otpadom se dopunjava sa dva nova veoma važna članka 18a. i 18b. kojim se utvrđuju posebne kategorije otpada. U posebne kategorije otpada spada: ambalažni otpad, otpadna vozila, otpadna ulja, otpadne baterije i akumulatori, otpadne gume, električni i elektronički otpad, otpad koji sadrži azbest, otpad koji sadrži PCB, otpad iz proizvodnje titandioksida, medicinski otpad, životinjski otpad, građevinski otpad i dr.

Uvode se naknade za posebne kategorije otpada koje se uplaćuju u Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH, osim za posebne kategorije otpada za koje je uređen drugi način upravljanja. Fond raspolaže prikupljenim sredstvima u skladu sa planskim dokumentima iz oblasti upravljanja otpadom i provedbenim propisom. Fond je dužan da donese godišnji Plan upravljanja posebnim kategorijama otpada i Financijski plan za posebne kategorije otpada. Drugi način upravljanja za posebne kategorije otpada znači davanje mogućnosti obveznicima plaćanja naknada da preko operatera postiču zadate ciljeve.

Zakon o upravljanju otpadom dopunjava se i novim člankom 37a. kojim se uspostavlja informacioni sustav upravljanja otpadom kao niz međusobno povezanih baza podataka i izvora podataka o svim vrstama i tokovima otpada, subjektima i infrastrukturu upravljanja otpadom, a isti se uspostavlja u Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH. Provedbenim propisom uredit će se način i financijsko tehnički aspekt uspostave, vođenja i održavanja informacionog sustava, kao i rokovi izvještavanja, te način dostavljanja informacija o otpadu.

Zakon o upravljanju otpadom dopunjava se i u članku 49. u stavku 1. iza riječi: "inspektori zaštite okoliša", dodaju se riječi: "i tržišno, turističko-ugostiteljski inspektor" čime se ovaj zakon usklađuje sa Zakonom o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 76/14), jer se za oblast inspekcijских poslova pored postojećih inspektora zaštite okoliša i tržišno, turističko-ugostiteljskim inspektorima utvrđuje nadležnost u oblasti inspekcijског nadzora u vezi zakona o upravljanju otpadom.

Zakon o upravljanju otpadom mjenja se u pogledu kaznenih odredaba, odnosno postojeće kaznene odredbe se pooštavaju i povećavaju tako da se visina kazne za pravna lica umjesto dosadašnjih do 10.000,00 KM mijenja kaznom do 100.000,00 KM, a kazna za odgovorno lice u pravnom licu kao maksimalna kazna se mjenja umjesto 2.000,00 KM mijenja se kaznom do 10.000,00 KM. Također i kazna za fizička

lica se mjenja kaznom od 1.500,00 KM sa kaznom do 5.000,00 KM. Ovim izmjenama ima se za cilj povećati svijest upravljanja otpadom i prevencija nezakonitog postupanja upravljanjem otpadom kao i usklađivanje ovog zakona sa Zakonom o prekršajima u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 63/14).

U Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom preciziraju se donosioci i rokovi za donošenje novih podzakonskih provedbenih akata koji proizilaze iz Zakona što je veoma važno za adekvatnu primjenu zakona da se niz podzakonskih provedbenih akata na vrijeme donese od strane zakonom ovlaštenih donosilaca.

Kako se Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom regulišu pitanja za čije uređivanje postoji neodložna potreba, a kako bi donošenje Zakona u redovitoj proceduri moglo izazvati štetne posljedice u Federaciji Bosne i Hercegovine, predlaže se da se, temeljem članka 191. stavak 2. Poslovnika Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 69/07 i 2/08) i članka 186. stavak 2. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine FBiH“, broj 27/03 i 21/09), donošenje ovog zakona po žurnom postupku.

Iz svega navedenog predlažemo da se ovaj zakon usvaja po žurnom postupku.

III. Obrazloženje pojedinih odredaba

Člankom 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom donose se nove definicije za posebne kategorije otpada i za proizvođača i uvoznika proizvoda.

Člankom 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom uređuju se posebne kategorije otpada.

Člankom 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom uspostavlja se informacijski sustav o vrstama i tokovima otpada, subjektima i infrastrukturuom.

Člankom 4. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom proširuje se nadležnost inspekcije.

Člankom 5. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom vrši se usuglašavanje sa Zakonom o prekršajima u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 63/14).

Člankom 6. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom reguliraju se prijelazne i završne odredbe.

Člankom 7. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom regulira se stupanje na snagu ovog propisa.

IV. Financijska sredstva

Za donošenje i provođenje predmetnog zakona nisu potrebna dodatna financijska sredstva u proračunu Federacije Bosne i Hercegovine.

V. Usaglašenost predmetnog zakona o izmjenama i dopunama zakona o upravljanju otpadom sa zakonodavstvom Evropske unije

Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom nije bio predmet usuglašavanja sa direktivama Evropske unije za ovu tematsku oblast.